

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา บทนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความสำคัญของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และเจตคติการมีส่วนร่วมในการบริหาร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารการศึกษาและเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2548 มีทั้งหมดจำนวน 10 สถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ๆ ละ 9 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยยึดตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ(check – list) เพื่อทราบถึงตัวแปรที่กำหนดในการศึกษา คือ เพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ภายใต้อำเภอ 4 องค์ประกอบ คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและงานบริหารทั่วไป มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ห้าระดับ จำนวน 32 ข้อ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัย แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา คือ ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
4. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 3 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) Index Of Concurrence จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ดร.รง ปรีดา เบ็ญการ คุณทวีสิน แก้วทอง และคุณพิทักษ์ ตุ๊กชูแสง
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำแบบทดสอบเพื่อหาค่าความเป็นปรนัย

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความสอดคล้อง และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125-126) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8268

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรในการวิจัย

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปยังผู้บริหารโรงเรียนอำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลาด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองภายหลังจากที่ส่งแบบสอบถามไปแล้ว 15 วัน

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSSPC เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 หาค่า ค่าร้อยละ (percentage) ของสถานของภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรแปรเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และเจตคติการมีส่วนร่วมในการบริหาร

ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) จากแบบสอบถาม และนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของเบสต์ (Best. 1987) เพื่อทราบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ ด้วยการทดสอบค่าที (t – test) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรระดับการศึกษา ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง และเจตคติ ด้วยการทดสอบค่าเอฟ (F – test) ถ้าพบความแตกต่างก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย แบบ LSD (least significant difference)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา สรุปได้ ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา สรุปได้ ดังนี้

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและด้านบุคลากรแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นเพศชาย ด้านบริหารบุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นเพศหญิง ส่วนด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ และบริหารด้านทั่วไป พบว่ามีส่วนร่วมในการบริหารไม่แตกต่างกัน

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีส่วนร่วมในการบริหารไม่แตกต่างกัน

2.2.3 ด้านบริหารบุคลากร มีส่วนร่วมในการบริหารแตกต่างกัน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารต่ำกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษากับมัธยมศึกษาพบว่ามีส่วนร่วมในการบริหารไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีพบว่าไม่แตกต่างกัน แต่มีส่วนร่วมในการบริหารต่ำกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.2.4 ด้านบริหารทั่วไป มีส่วนร่วมในการบริหารแตกต่างกัน โดย คณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารต่ำกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และแตกต่างจากคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษากับมัธยมศึกษาพบว่ามีส่วนร่วมในการบริหารไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารต่ำกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.3 คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลาที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร ด้านบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านบริหารวิชาการ แตกต่างกันโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีประสบการณ์ 1 – 3 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารต่ำกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์มากกว่า 3 ปี

2.4 คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลาที่มีระดับเจตคติต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม แตกต่างกัน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับเจตคติมากที่สุด มีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับเจตคติมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านบริหารวิชาการ แตกต่างกัน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาที่มี

ระดับเจตคติมากมีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับเจตคติปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านบริหารบุคลากร แตกต่างโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีระดับเจตคติมากมีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับเจตคติปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบริหารงบประมาณ และ ด้านบริหารทั่วไป พบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรเทิง ทานะพันธ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลกอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชญญา อภิบาลกุล (2545: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา:กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันในการมีส่วนร่วมบริหารและการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่พบว่าคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชูชาติ พวงสมจิตร (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร พบว่าบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าคณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของอำเภอ กระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ได้มาจากการรับสมัครผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการกำกับ และส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งการดำเนินการใด ๆ ในรูปคณะกรรมการ นั้น เป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ทุกหน่วยเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เป็นการรวมพลัง เป็นการสร้างความสามัคคี สร้างแนวทางที่แน่นอน ประกอบกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยคณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถ มี ประสบการณ์และมีความรับผิดชอบสูง มีความเสียสละ และมีเวลาพอที่จะปฏิบัติงาน และเนื่องจาก คณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนใกล้สถานศึกษา จึงเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ กมล ทองธรรมชาติ และคนอื่น ๆ (2525 : 66 – 67) ที่ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบ สำคัญที่ช่วยในการทำงานในรูปคณะกรรมการการศึกษาประสบความสำเร็จ คือ คณะกรรมการจะต้อง ประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ที่ให้ประโยชน์แก่ การดำเนินงานของคณะกรรมการ และความตั้งใจของผู้ที่มีอำนาจในการตั้งคณะกรรมการที่จะใช้ คณะกรรมการเพื่อช่วยในการบริหารงาน หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทั่วถึง นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ที่เข้ามาทำหน้าที่ในการ กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา นั้น เข้ามาด้วยความสมัครใจ มีความประสงค์จะ ทำงานเพื่อท้องถิ่นและชุมชนของตนอย่างแท้จริง และเมื่อบุคคลสมัครใจทำกิจกรรมสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น ย่อมเกิดจากความชอบและความรัก ในสิ่งนั้น ตลอดทั้งเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะพัฒนาการศึกษา มีความ ประพฤติดี และมีคุณสมบัติเหมาะสม และเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาตั้งอยู่ในอำเภอที่สถานศึกษาดังอยู่ จึงทำ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และเต็มกำลังความสามารถ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอกระแสสินธุ์ และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 และ ผู้เกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัย ไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษา ประจวบที่คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นบุคลากรส่วน หนึ่งของสถานศึกษาที่จะต้องดูแล เอาใจใส่ ให้กำลังใจ รู้จักชมเชย ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง ให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่เป็นการพัฒนา บุคลากร เช่น ให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาดูงานร่วมกับคณะครูในสถานศึกษา จัดงานพบปะสังสรรค์ ร่วมกัน เป็นต้น เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาเกิดความพึงพอใจในสถานศึกษา อันเป็นเหตุให้มี แรงจูงใจ มีความกระตือรือร้น ที่จะปฏิบัติงานร่วมกับสถานศึกษาอย่างเต็มกำลังความสามารถ อัน

จะนำไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป ดังที่ ณาภรณ์ หะวานนท์ และคนอื่น ๆ (2543 : ง) ได้กล่าวไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคณะบุคคลที่มีความสำคัญ สามารถส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพดีได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : 39) ที่ได้กล่าวไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาจัดเป็นคณะบุคคลที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นองค์กรอย่างเป็นทางการที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของชุมชน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษา ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาทำหน้าที่ในการกำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา นั้น ให้ปฏิบัติเสมือนว่าเป็นการสรรหาคณะกรเข้ามปฏิบัติงานในสถานศึกษา เช่นกัน จึงควรที่จะได้มีการวางแผนและบริหารจัดการที่ดี ก่อนที่จะมีการสรรหาคณะกรเข้ามเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีการสืบประวัติและภูมิหลังและเมื่อได้คณะกรรมการแล้ว จึงควรมีการประชุมชี้แจงให้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ อย่างสม่ำเสมอ ตลอดถึงการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานมอบให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาด้วย ดังที่ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2536 : 189) เสนอแนะว่า การวางแผนบุคลากรนั้น ควรจะได้สำรวจความต้องการ โดยดูจากปริมาณความต้องการ ศึกษาข้อมูลที่มีอยู่และเรียงลำดับความต้องการนั้น เพื่อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งจะช่วยให้การบริหารงานด้านนี้มีประสิทธิภาพ และนิยะดา ชุนหวงค์ (2536 : 77) ได้กล่าวไว้ว่า การคัดเลือกบุคลากรนั้นควรคัดเลือกโดยคณะกรรมการ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกควรสร้างความพอใจให้แก่ทุกฝ่าย ส่วนในด้านการสรรหาคณะกร นั้นพนัส หันนาคินทร์ (2526 : 47) เสนอแนะว่า การสรรหาคณะกร ควรจะให้ผู้บริหาร โรงเรียนเสนอข้อมูลที่ตรงต่อความต้องการกำลังคน เสนอแนะในการวางแผนนโยบายสรรหาคณะกร และพยายามแสวงหาตัวบุคคลที่มีคุณสมบัติตามความต้องการจึงจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2536 : 391) เสนอแนะว่า การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานควรจะให้บุคลากรทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองและผลงานที่โรงเรียนต้องการ ส่วน จ้างนง สมประสงค์ (2538 : 28) ได้เน้นว่า โดยหลักการที่ดีแล้ว แต่ละหน่วยงานควรมีคู่มือการปฏิบัติงาน รวมทั้งขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งแต่ละบุคคลไว้ให้ปรากฏแน่ชัด จะทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

2. คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกะเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและด้านบุคลากรแตกต่างกันส่วนด้านบริหารวิชาการด้านบริหารงบประมาณ และบริหารด้านทั่วไป พบว่ามีส่วนร่วมในการบริหารไม่แตกต่างกันสำหรับในภาพรวมและด้านบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการบริหารแตกต่างกันโดยคณะกรรมการสถานศึกษาเพศหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาเพศชายนั้น

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของไตรรัตน์ จงจิตร (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสาขาวิชาการในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี พบว่าคณะกรรมการสาขาวิชาการ จังหวัดปัตตานี ที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิตยา มั่นชำนาญ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว เพศชายและเพศหญิง มีพฤติกรรมผู้นำแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเสริมศักดิ์ ดิษฐปาน (2531 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้นำของศึกษาธิการอำเภอตามความต้องการของผู้ได้บังคับบัญชาในภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า ผู้ได้บังคับบัญชาของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ของประเทศไทย ที่มีเพศต่างกัน มีระดับความต้องการให้ศึกษาธิการอำเภอแสดงพฤติกรรมผู้นำมิติมุ่งสัมพันธ์และมิติมุ่งงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุเมธ อรุณกมล (2534 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบพฤติกรรมพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสารพัดช่าง ตามทัศนคติของครูอาจารย์ที่มีเพศต่างกัน จะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในรายด้านพฤติกรรมผู้นำมิติมุ่งงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภิญโญ ศัพท์อนันต์ (2536 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความต้องการของครูอาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสงขลา พบว่าครูอาจารย์ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน โดยครูอาจารย์เพศหญิงมีความต้องการพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารมากกว่าครูอาจารย์เพศชาย

ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า โลกในยุคปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับสตรี กระแสสังคมเกี่ยวกับบทบาทของสตรี และสิทธิสตรีในการดำเนินการหรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ยกย่องให้เกียรติเท่าเทียมกับชาย และข้อสนับสนุนอีกประการหนึ่ง อาจจะเป็นเพราะว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับสตรีเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการที่คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจทำแผนพัฒนาสตรีซึ่งมุ่งพัฒนาสตรีในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น พัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการสังคม การตัดสินใจในการพัฒนาทุกด้านของประเทศ การพัฒนาด้านสุขภาพกาย จิต สติปัญญา ค่านิยม จิตสำนึก การมีส่วนร่วมในสังคมทุกระดับ จึงทำให้ผู้หญิงมีความเชื่อมั่น มีความตื่นตัว กระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มากขึ้น โดยเฉพาะผู้หญิงที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ย่อมเป็นบุคคลที่มีความพร้อม และ

ความเสียดสีในการทำงานให้แก่สังคม และส่วนรวม และเมื่อเข้าร่วมงานกับสถานศึกษา ย่อมจะได้รับการปฏิบัติจากผู้บริหารสถานศึกษา ที่เท่าเทียมกัน ได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารที่เหมือนกัน ดังที่เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 30) ได้กล่าวไว้ว่าการที่บุคคลได้รับการมอบหมายงานให้รับผิดชอบในลักษณะเดียวกัน มีความรู้และความสามารถใกล้เคียงกัน แม้จะแตกต่างกันด้านเพศ ก็ไม่ทำให้บุคคลมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เป็นเหตุให้คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นเพศหญิง ยังมีความตื่นตัวมากขึ้น จึงทำให้มีความมั่นใจในการแสดงบทบาทในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ส่งผลให้มีส่วนร่วมในการบริหารที่โดดเด่นกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นเพศชาย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาของอำเภอกระเสสินธุ์จังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาที่เพศหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นเพศชาย

ส่วนด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ และบริหารด้านทั่วไป พบว่ามีส่วนร่วมในการบริหารไม่แตกต่างกัน นั้น ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของไพโรจน์ ส่งทอง (2535 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่าการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ที่มีเพศต่างกัน โดยส่วนรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 30 ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และยังได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันทั้งชายและหญิง ดังนั้น การรับรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ หรือการร่วมกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันทั้งชายและหญิงจึงดำเนินไปพร้อม ๆ กัน ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาของอำเภอกระเสสินธุ์จังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ และบริหารด้านทั่วไปไม่แตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอกระเสสินธุ์ และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 และ ผู้เกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงเพศ และยังคงเกิดผลดียิ่งขึ้น ถ้าผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติต่อบุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิงอย่างเท่าเทียมกัน ให้เขารู้สึกว่าได้รับความยุติธรรม ไม่ลำเอียง และจะทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน รู้สึกมั่นคง และเกิดความจงรักภักดีมีกำลังใจที่จะเสียดสี และอุทิศเวลา ในการร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างเต็มกำลัง

ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับซารี มณีศรี (2529 :79) ที่กล่าวไว้ว่า เมื่อผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในการทำงาน จะทำให้การทำงานนั้นได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ และจะเพิ่มผลผลิตมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมประชาธิปไตย สมาชิกของสังคมทุกคนมีสิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกันทั้งด้านความคิด และความสามารถ เพราะสังคมไทยให้โอกาสแก่สมาชิกของสังคมเท่าเทียมกัน จึงเป็นโอกาสดีของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะพัฒนาสถานศึกษา โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิง ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ทำให้มีการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษามากยิ่งขึ้น

3. คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกะเสสินธุ์ จังหวัดสงขลาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กมลลาศน์ ศรีประสิทธิ์ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสะเดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสะเดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีส่วนร่วมสูงกว่า และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประสงค์ ชูจิตร (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาศักยภาพและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาเกษตรภาคใต้ พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีผลการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของชาญวิทย์ ยิกุสังข์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร โดยเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกมลชัย คีรีศรี (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีผลการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีความรู้เชิงวิชาการและเชิงบริหารตลอดจนมีประสบการณ์มากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า เนื่องจากได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้กับตัวเอง เพราะการศึกษาทำให้คนมีความรู้ ความสามารถ ดังที่ รัตนา ต้นบุญเต็ก (2531 : 37) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นที่ยอมรับกันว่าการศึกษาทำ

ให้คนมีความรู้ ความสามารถ หากคนมีการศึกษาสูงเท่าไรความรู้ความสามารถก็มีมาก จึงทำให้มีความมั่นใจที่จะกระทำสิ่งใด ๆ ขึ้นด้วย ซึ่งทั้งความรู้ ความสามารถเป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติงาน นั่นคือ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยปรับปรุง เปลี่ยนแปลง การศึกษาที่สมบูรณ์จะต้องเป็นการเพิ่มพูนสติปัญญา ทำให้มีความเชื่อมั่น สามารถตัดสินใจวินิจฉัยเหตุการณ์โดยตนเองว่าสมควรจะทำอย่างไร ซึ่งคนที่มีการศึกษาแตกต่างกันก็จะมีประสบการณ์และความสามารถคิดวิเคราะห์ตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ต่างกัน ช่วยให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและการศึกษายังเป็นตัวกำหนดบทบาทของบุคคลด้วย ด้วยเหตุดังที่กล่าวมานี้ย่อมเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่า มีความรู้ ความสามารถ และความเชื่อมั่นในตัวเองสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ซึ่งก็หมายความว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำ จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกระเสสินธุ์ที่ระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอกระเสสินธุ์ และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 และ ผู้เกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเปรียบเสมือนบุคลากรในสถานศึกษา นั้น ๆ ด้วย เพื่อเพิ่มขีดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการจัดอบรมพัฒนาตามโอกาสสมควร และที่สำคัญ ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้พัฒนาตนเอง ตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เนื่องจากการอบรมและพัฒนาเป็นกรรมวิธีหนึ่งที่จะส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถและ ประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคณะบุคคลที่มีความสำคัญ สามารถส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพดีได้

4. คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลาที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านวิชาการแตกต่างกัน ผลการศึกษาในภาพรวมด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านบริหารทั่วไปที่มีส่วนร่วมในการบริหาร ไม่แตกต่างกัน นั้น ผลการวิจัยขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภัทธาภรณ์ ชาญสุด (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลสงขลา พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการ

ดำรงตำแหน่งต่างกัน โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุนิตย์ สุวรรณฉวี (2534 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาจากการรับสมัครผู้แทน ซึ่งได้แก่ ผู้แทนผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า เข้ารับการคัดเลือก โดยผู้ที่ได้รับการคัดเลือกนั้นจะต้องมีคุณสมบัติพิเศษ คือเป็นผู้สนใจในการพัฒนาการศึกษา และเป็นผู้มีความประพฤติดี เข้ามาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ซึ่งจากคุณสมบัติและภาระหน้าที่ดังกล่าวย่อมถือได้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ที่สนใจการศึกษา มีความตั้งใจ เสียสละ อุทิศตนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ นอกจากนี้ยังมีส่วนได้รับนโยบาย และได้รับรู้ระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน จึงทำให้มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน ดังที่ ชาญชัย อาจิณสมอาจาร (2535 : 117) ได้กล่าวไว้ว่า การรับนโยบาย การมีบทบาทหน้าที่ และการศึกษาอบรม เป็นสาเหตุให้การตีความหมายเหมือนกัน นอกจากนั้นธรรมชาติของมนุษย์คือความต้องการการยอมรับ การยกย่อง การนับถือจากสังคม จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ อาร์จิริส (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2544 : 131 – 132 ; อ้างอิงมาจาก Argyris. 1991) ที่ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะที่สำคัญมากและจำเป็นต่อผู้นำที่ประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 คือความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) หรือการเรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ (Learning how to learn) ซึ่งเป็นความสามารถในการวิเคราะห์ ตรวจสอบกระบวนการคิดของตนเอง พร้อมทั้งหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นด้วยเหตุนี้จึงจะเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาของอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

ส่วนด้านวิชาการ ที่มีส่วนร่วมในการบริหารแตกต่างกัน นั้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กมลลาศน์ ศรีประสิทธิ์ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิทยา แสงจันทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วม

ร่วมและความต้องการการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานบริหารวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่าครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีสภาพการมีส่วนร่วมและมีความต้องการการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชาญวิทย์ ยิกุสังข์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร โดยเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร โดยเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์สูงกว่า ย่อมมีความรู้ และความสามารถมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า เนื่องจากประสบการณ์ถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างหนึ่งยังเป็นประสบการณ์การดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยแล้ว ยิ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ผู้ที่มีประสบการณ์มากจะสามารถคาดการณ์ได้ถูกต้อง และใช้ประสบการณ์หาวิธีการแก้ปัญหาในการทำงานได้ดีกว่าผู้มีประสบการณ์น้อย บุคคลที่มีประสบการณ์สูง ย่อมมีความรู้ ความสามารถเฉกเช่นเดียวกับบุคคลที่ได้รับการศึกษาสูง เพราะได้รับการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากกว่า และบุคคลที่เคยได้ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดมาแล้ว ย่อมมีความรู้ ความสามารถในสิ่งนั้นๆ ซึ่งก็หมายถึงการมีประสบการณ์ในสิ่งที่ทำหรือเป็นมาแล้ว นั่นเองด้วยเหตุนี้จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกะเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านวิชาการ แตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอกะเสสินธุ์ และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 และ ผู้เกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการจัดประสบการณ์ให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา เช่น การจัดประชุม อบรม หรือการไปทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาโดยทั่วถึงกัน หรือจัดให้มีเครือข่ายระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ดังที่ พันธ์ หันนาคินทร์ (2525 : 6) ได้กล่าวไว้ว่าการอบรมเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนามนุษย์ ทั้งนี้เพราะคนที่มีการศึกษาสูงหรือได้รับการศึกษามากจะมีโอกาสที่ได้รับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ มากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย

5. คณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอกะเสสินธุ์ จังหวัดสงขลาที่มีระดับเจตคติต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และ ด้านวิชาการแตกต่างกัน ส่วนด้านบริหารทั่วไป มีส่วนร่วมในการบริหารไม่ แตกต่างกัน สำหรับผล

การศึกษา ในภาพรวม ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และ ด้านวิชาการที่มีส่วนร่วมในการบริหารแตกต่างกัน นั้นซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรศักดิ์ พัทธพจนานภรณ์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าสมาชิกที่มีเจตคติที่ดีต่อสหกรณ์การเกษตรจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่ไม่ดีต่อสหกรณ์ และยังสอดคล้องกับพรณี ธรรมโชติ (2532 : 7) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยบ่งชี้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในหมู่บ้านนิคม ตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุดที่สามารถบ่งชี้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรพินท์ สุทธิพันธ์ (2533 : 90) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ พบว่า ผู้ที่มีเจตคติทางบวกจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีเจตคติทางลบ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไชแสง ชวศิริ (2527 : 69) ที่ได้ทำการศึกษา ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติการสอนของอาจารย์พยาบาล พบว่า อาจารย์ที่มีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการสอนจะปฏิบัติการสอนได้ดีกว่าอาจารย์ที่มีเจตคติที่ไม่ดี

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ ชี้ให้เห็นว่าเจตคติ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา นั่นคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอกระแสดินธุ์จังหวัดสงขลาที่มีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมจะมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาสูงด้วย ทั้งนี้เพราะหากบุคคลใดมีเจตคติที่ดีต่องานที่ปฏิบัติแล้วย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานได้ผลดีด้วยเช่นกัน เพราะเจตคติมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ทั้งในด้านพฤติกรรม ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและการตอบสนอง ซึ่งร่วมกันแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม และกำหนดรูปแบบพฤติกรรมในครั้งต่อไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับจอห์นสัน (Johnson, 1976 : 253 อ้างในพรสวรรค์ พรภาจนวงศ์, 2539 : 43) นักจิตวิทยาคนหนึ่งที่ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติเป็นผลรวมของมโนทัศน์ คำพูด ความรู้ และความรู้สึกที่มีผลก่อให้เกิดความโน้มเอียงที่จะสนองในทางที่ชอบหรือไม่ชอบด้วยเหตุนี้ จึงน่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลาที่มีเจตคติต่างกัน มีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมแตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอกระแสดินธุ์ และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 และ ผู้เกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการจัดประชุม หรือจัดอบรม หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์และสนับสนุนส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเจตคติเป็นความรู้สึก

หรือทำที่ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล การฝึกอบรมและพัฒนา จึงเป็นกรรมวิธีหนึ่งที่จะส่งผลให้บุคคลได้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาทำให้บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่องาน มีความคิดริเริ่มในการทำงาน ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติงานประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับอรรถมนต์ เพชรชื่น (2527 : 115) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติหมายถึงความรู้สึกของคน สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และกมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 172) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ ด้วยเหตุนี้ หากคณะกรรมการสถานศึกษาอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ย่อมจะส่งผลให้มีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรพยายามดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการจัดโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์มากขึ้น

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และสถานศึกษาควร สร้างความสัมพันธ์กับคณะกรรมการสถานศึกษา เช่น จัดทัศนศึกษาดูงาน หรือจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับภารกิจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 สถานศึกษาควรใช้ประโยชน์จากความร่วมมือของชุมชนเพื่อการสร้างระบบการเรียนรู้ในชุมชนให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและร่วมกันพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนควบคู่ไปกับการพัฒนาความเข้มแข็งของโรงเรียน

1.4 ผู้บริหารการศึกษา ควรจัดให้มีเครือข่ายระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบในการสร้างเครือข่ายระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน

2.2 ควรศึกษาบทบาทและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมจัด
การศึกษา ตามความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและความคิดเห็นของชุมชน

2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง นอกเหนือจากการใช้
แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกยิ่งขึ้น

2.4 ควรศึกษาการมีส่วนร่วม ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษา ของ
สถานศึกษา ในอำเภอกระเส็นธูร์ หรือในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1

